

Załącznik nr 3

Objaśnienia do zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Stolno na lata 2021-2030

Wieloletnia Prognoza Finansowa jest dokumentem strategicznym służącym ocenie długoterminowego potencjału Gminy w celu zaprognozowania niezbędnych wydatków bieżących oraz ustalenia możliwości inwestycyjnych w kontekście efektywnego zarządzania środkami pożyczkowo-kredytowymi, finansującymi potrzeby rozwojowe.

I. Założenia makroekonomiczne, finansowe i gospodarcze

Kluczową kwestią mającą wpływ na możliwości budżetowe Gminy Stolno jest przyszły rozwój sytuacji gospodarczej w Polsce i na świecie zdeterminowany uwarunkowaniami epidemicznymi związanymi z pandemią koronawirusa SARS-Cov-2 wywołującego chorobę COVID -19. Bezprecedensowy charakter kryzysu gospodarki polskiej i światowej wywołany następstwami pandemii obarcza znacznym ryzykiem popełnienia błędu w formułowaniu prognozy na tle spowolnienia koniunktury gospodarczej. W celu przeciwdziałania skutkom pandemii, w drodze rządowych decyzji administracyjnych, na życie społeczne i gospodarcze nałożony został szereg ograniczeń i obostrzeń. W efekcie tych działań zapobiegawczych oraz powszechnego poczucia niepewności odnoszącego się do zagrożenia zdrowia i kryzysu gospodarczego gospodarka światowa i polska doświadczyła załamania poziomu koniunktury w 2020 r. i na początku 2021 r. Pomimo polepszenia się koniunktury gospodarczej w ciągu 2021 r. negatywne dla budżetu gminy następstwa pandemii utrzymują się nadal choćby w zakresie spadku wpływów z najmu lokali i obiektów sportowych przy szkołach przy kontynuacji od 2020 r. oraz działań związanych z przeciwdziałaniem COVID-19 w ramach wydatków.

Prognozę makroekonomiczną przyjętą na potrzeby opracowania projektu zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Stolno na lata 2021-2030 stanowią **uaktualnione założenia określone w dokumentach sygnowanych przez Ministerstwo Finansów:**

-Wytyczne dotyczące stosowania jednolitych wskaźników makroekonomicznych będących podstawą oszacowania skutków finansowych projektowanych ustaw – aktualizacja sierpień 2021 r. - publikacja 31 sierpnia 2021 r.,

- Projekt ustawy budżetowej na rok 2022 - publikacja 28 września 2021 r.,

Prognoza podstawowych wskaźników makroekonomicznych w perspektywie do 2024 r. przez Ministerstwo Finansów 28 września 2021 r. przedstawia się następująco:

- **dynamika realna Produktu Krajowego Brutto: w 2021 r. - 104,9%, w 2022 r. – 104,6% , w 2023 – 103,7% oraz w 2024 r. - 103,5%;**
- **dynamika cen towarów i usług konsumpcyjnych (średnioroczna) przy planowaniu wydatków: w 2021 r. - 104,3% , w 2022 r. – 103,3 % , w 2023 r. – 103,0% oraz w 2024 r. - 102,7% ,**
- **dynamika nominalna przeciętnego wynagrodzenia brutto w gospodarce narodowej w 2021 r. – 107,4, w 2022 r. – 106,7%, 2023 r. 106,5% oraz w 2024 r. - 106,2 %,**
- **dynamika przeciętnego zatrudnienia w gospodarce narodowej - w 2021 r. – 100,5%, w 2022 r. - 100,7% , w 2023 r. – 100,3% oraz w 2024 r. - 100,00% .**

Do wyliczenia kosztów odsetek od zadłużenia przyjęto prognozowane stawki bazowe WIBOR1M.

W ramach omawianej prognozy wyróżnia się rok 2021 jako rok bazowy, który jest zgodny z danymi zawartymi w uchwale w sprawie zmiany budżetu Gminy Stolno na 2021 rok według stanu na dzień 16 listopada 2021 r. Wyzwaniem na 2021 rok i lata następne będzie uzyskanie odpowiednich środków na cele rozwojowe. Zakłada się kontynuację realizacji wieloletnich założeń inwestycyjnych obejmujących projekty planowane do współfinansowania ze środków perspektywy Unii Europejskiej na lata 2014 – 2020 (z okresem rozliczeniowym do 2023 r.). Założono uzyskanie dofinansowania z tej perspektywy unijnej do realizacji projektów majątkowych w latach 2021 – 2023. Kluczowym wsparciem tych możliwości inwestycyjnych poprzez zapewnienie finansowania wkładu własnego będzie zaciąganie w tych latach kredytów i pożyczek, albowiem szczególnie do 2023 roku kwestią nadrzędną będzie wykorzystanie szans rozwojowych Gminy, w tym dotyczących infrastruktury i związanych z nią inwestycji, przy zachowaniu długoterminowej równowagi finansowej Gminy. Łączna wartość nakładów inwestycyjnych w latach 2021 – 2030 (wyłączając majątkowe przedsięwzięcia jednoroczne uwzględnione w planie na 2021r) sięga **17.482.521,30 zł.**

Obok założeń makroekonomicznych punktem wyjścia do opracowania wieloletniej prognozy finansowej jest ocena aktualnej sytuacji finansowej Gminy oparta na danych z wykonania budżetu za 2020 r. Rok 2020 zamknął się nadwyżką budżetową w wysokości 2.889.378,96 zł przy planowanym deficycie w wysokości - 1.458.282,77 zł

oraz wygenerowane zostały wolne środki na rachunku bieżącym budżetu z wyłączeniem rachunku dedykowanego obsłudze środków RFIL, wynikające z rozliczeń kredytów i pożyczek - w wysokości 2.648.426,59 zł. Z kolei zgodnie ze sprawozdaniem jednostkowym Rb-Z stan zadłużenia na koniec 2020 r. uległ obniżeniu do wysokości 4.069.100,87 zł. Stworzyło to korzystniejsze warunki do bezpieczniejszego finansowania inwestycji i zaciągania zobowiązań w 2021 r. Pozytywnie dla bezpieczeństwa finansów gminy wpłynęła również usankcjonowana ostatnią korektą budżetu gminy na 2021 r. z dnia 16 listopada 2021 r. zwiększona planowana nadwyżka operacyjna z poziomu 448.306,93 zł do poziomu 1.032.451,63 zł oraz nastąpi zmniejszenie planowanego wyniku ujemnego budżetu na koniec 2021 r. z poziomu - 3.722.106,36 zł do poziomu - 3.192.106,36 zł.

II. Dochody

Prognoza dochodów warunkuje poziom wydatków możliwych do poniesienia w przyszłości. Prognoza dochodów bieżących została opracowana w oparciu o analizę realizacji dochodów bieżących w latach poprzedzających rok budżetowy, dla każdego źródła dochodów budżetowych odrębnie. Ponadto przeprowadzona została szczegółowa analiza oczekiwanych wpływów w perspektywie najbliższych trzech lat, tj. 2021, 2022 i 2023.

Mając na uwadze utrzymywanie się rosnącego trendu inflacyjnego w 2021 r. i **bieżący odczyt inflacji za październik 2021 r. podany przez Główny Urząd Statystyczny 29 października 2021 r. na poziomie 6,8 %** wobec prognozowanego na 2022 r. 3,3 % - w odniesieniu do dochodów z podatków i opłat lokalnych na 2022 rok przyjęto średnioroczny wskaźnik wzrostu **6,0%**. Planowane na 2022 r. dochody z podatków dochodowych od osób fizycznych (PIT) i osób prawnych (CIT) oraz dochodów z subwencji ogólnej przyjęto na poziomie zgodnym z kwotami podanymi przez Ministerstwo Finansów w piśmie z dnia 14 października 2021r., znak: ST3.4750.31.2021.

Z kolei dochody i wydatki budżetowe związane z programem "Rodzina 500 Plus" zaplanowano przy założeniu przejęcia przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych od czerwca 2022 r. realizacji wypłat świadczeń objętych tym Programem, co sankcjonuje ustawa z 17 września 2021 r. o zmianie ustawy o pomocy państwa w wychowaniu dzieci oraz niektórych ustaw.

Uwagę zwraca również fakt, że nie założono osiągnięcia dochodów ze sprzedaży majątku. Pomimo znaczącej skali zmian w okresie 2021 - 2024, w perspektywie dalszej, obejmującej 2024 rok i lata następne poszczególne kategorie dochodów przyjęte zostały na poziomie zbliżonym do 2024 r. Oznacza to, że dochody w 2030 r. osiągną wielkość z poziomu dochodów bieżących roku 2024. Począwszy od 2021 r. w prognozie uwzględniono wpływy z gospodarowania majątkiem, ale wyłącznie o charakterze dochodów bieżących, tzn. dochodów z najmu, dzierżawy mienia, użytkowania wieczystego. Duża zmienność czynników wpływających na wysokość dochodów majątkowych, w tym w szczególności brak stabilności na rynku nieruchomości, oraz mocno ograniczone zasoby Gminy powodują, że prognozowanie w oparciu o planowane do osiągnięcia dochody ze sprzedaży majątku na 2021 r. i lata następne obarczone byłyby dużym ryzykiem.

Natomiast prognozuje się, że wpływy Gminy Stolno z dotacji oraz środków przeznaczonych na inwestycje w okresie objętym prognozą, które wyniosą:

- w 2021 r. : **1.404.913,90 zł,**
- w 2022 r. : **3.960.413,44 zł,**
- w 2023 r.: **4.951.454,00 zł.**

W Gminie Stolno dochody z dotacji i środków przeznaczonych na inwestycje będą stanowiły:

- środki na dofinansowanie projektów realizowanych w ramach programów Unii Europejskiej,
- środki na inwestycje z Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg (przed zmianami Rządowego Funduszu Dróg Samorządowych),
- środki z budżetu Samorządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego pochodzące z tytułu wyłączeń gruntów z produkcji rolnej na dofinansowanie dróg,
- środki z Rządowego Funduszu Wsparcia Inwestycji Lokalnych,
- środki z programu "Polski Ład",
- a w 2021 r. wpłaty mieszkańców tytułem udziału w kosztach inwestycji : " Wykonanie mikroinstalcji fotowoltaicznych na budynkach mieszkalnych w Gminie Stolno" w łącznej wysokości 628.000,00 zł.

Prognozuje się, że dochody z tytułu realizacji inwestycyjnych programów Unii Europejskiej będą realizowane w latach 2021,2022 i 2023 i wyniosą łącznie 2.066.057,86 zł.

W poszczególnych latach będą kształtowały się następująco:

- w 2021 r. : 143.640,42 zł,
- w 2022 r. : 954.613,44 zł,

- w 2023 r.: 967.804,00

Istotne dla budżetów lat 2021 - 2022 zł będzie miało wsparcie rozwojowe z Programu "Polski Ład" w łącznej wysokości 6.639.450,00 zł na dofinansowanie modernizacji Gminnej Oczyszczalni Ścieków , w tym: 2.655.800,00 zł w 2022 r. oraz 3.983.650,00 zł w 2023 r.

Należy odnotować również wsparcie wydatków inwestycyjnych z Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych otrzymane w wysokości 500.000,00 zł (z tego na 2020 r. w wysokości 100.000,00 zł i na 2021 r. w wysokości 400.000,00 zł).

Prognozuje się również środki na inwestycje z Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg (przed zmianami: Rządowego Funduszu Dróg Samorządowych) na 2021 rok w łącznej wysokości 418.229,00 zł oraz na 2023 rok w łącznej wysokości 300.000,00 zł, środki z budżetu Samorządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego pochodzące z tytułu wyłączeń gruntów z produkcji rolnej na dofinansowanie dróg w wysokości 76.800,00 zł oraz środki z programu: Kujawsko-Pomorska Infrastruktura Sportowa w wysokości 42.000,00 zł.

Należy odnotować

II. Wydatki

Wydatki Gminy prognozuje się w warunkach Jej ograniczonych możliwości budżetowych w związku z wypełnieniem norm ostrożnościowych.

Wahania wydatków ogółem spowodowane są zmianami w poziomie nakładów inwestycyjnych. Najwyższy poziom wydatków ogółem przypada na 2021 rok i osiągnie kwotę 30.407.513,65 zł. Obniżone w kolejnych latach prognozy nakłady inwestycyjne nie uwzględniają finansowania dotyczącego współfinansowania przez Unię Europejską w ramach perspektywy finansowej 2021 - 2027. Może to ulec poprawie dzięki nowym subwencjom na cele inwestycyjne i obniżeniu finansowania dłużnego. Tymczasem niższy poziom wydatków w kolejnych latach wynika również z konieczności zagwarantowania w ramach wydatków bieżących istotnych kwot na obsługę długu. Obowiązująca reguła bilansowania się budżetu bieżącego, zgodnie z którą wydatki bieżące w danym roku budżetowym nie mogą być większe niż dochody bieżące powiększone o nadwyżki budżetowe z lat ubiegłych i wolne środki na rachunku bieżącym budżetu wynikające z rozliczeń kredytów, pożyczek, wyemitowanych papierów wartościowych z lat ubiegłych części finansującej deficyt budżetu, znacząco ogranicza elastyczność planowania wydatków w sferze bieżącej. Mianowicie wysokość wydatków bieżących zarówno na etapie planowania budżetu jak i w toku jego realizacji

determinowana jest poziomem możliwych do osiągnięcia dochodów bieżących. Ponadto obowiązujący przepis warunkuje możliwość zadłużania się od poziomu wypracowanego wyniku operacyjnego (dochody bieżące – wydatki bieżące) powiększonego o dochody ze sprzedaży majątku w kolejnych latach okresu 2018 – 2020. Wyzwaniem jest nieprzekroczenie zindywidualizowanego limitu obsługi zadłużenia. W związku ze zaktualizowanymi regułami fiskalnymi dotyczącymi relacji z art. 242 – 244 ustawy o finansach publicznych- relacje te na lata 2022 i kolejne w przypadku równoważenia wydatków bieżących dochodami bieżącymi i ewentualnej nadwyżki z lat ubiegłych eliminują wolne środki. Gmina Stolno chcąc więc realizować ujęte w wieloletniej prognozie finansowej przedsięwzięcia inwestycyjne będzie zmuszona maksymalizować poziom wyniku operacyjnego w okresie najbliższych trzech lat. Z uwagi na ograniczone możliwości zwiększania poziomu dochodów bieżących i brak możliwości pozyskania dochodów ze sprzedaży majątku duży nacisk będzie musiał zostać położony na ograniczanie wydatków bieżących.

Prognozuje się, iż w dłuższej perspektywie wydatki bieżące Gminy Stolno kształtować się będą na poziomie zbliżonym do wysokości z 2024 r. (uwzględniając zmiany kosztów obsługi spłat zaciągniętych kredytów i pożyczek). Wskazać też trzeba, że utrzymanie dyscypliny wydatków bieżących ograniczać będą:

- zobowiązania wynikające z podpisanych umów długoterminowych,
- konieczność wyasygnowania środków własnych tytułem zagwarantowania udziałów własnych w finansowaniu dotacjami z budżetu państwa: kosztów realizacji wypłat zasiłków stałych oraz kosztów opłacenia składki na ubezpieczenie zdrowotne za osoby pobierające zasiłki zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, świadczeń pomocy materialnej dla uczniów o charakterze socjalnym, kosztów dożywiania uczniów, kosztów umieszczenia mieszkańców Gminy w domach pomocy społecznej, drastycznie rosnących kosztów dowożenia uczniów do szkół, czy też kosztów związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem pandemii.

- wzrost nakładów na bieżące utrzymanie oddawanych do użytku inwestycji, w szczególności: zmodernizowanych świetlic wiejskich, miejsc wypoczynku i rekreacji oraz boisk sportowych,

- znaczący wzrost wydatków jednostek pomocniczych w ramach budżetu gminy, tzw. Funduszu Sołectkiego z uwagi na mocno zwiększoną podstawę naliczania tego Funduszu

o dotacje na świadczenia wychowawcze w ramach Programu 500+ , szczególnie w odniesieniu do danych z 2019, 2020 oraz 2021 r.

- rosnące koszty obsługi długu, tj. rosnące oprocentowanie kredytów i pożyczek.

Koncentracja nakładów inwestycyjnych zakładana jest na 2021 i 2023 rok.

W okresie tym oprócz ważnych przedsięwzięć jednorocznych ujętych w budżecie na 2021 rok planuje się realizację szeregu kluczowych inwestycji wieloletnich, tj:

- pomoc finansową na realizację zadania pn.: „Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 548 Stolno-Wąbrzeźno od km 0 + 005 do km 29 + 619 z wyłączeniem węzła autostradowego w m. Lisewo od km 14 + 144 do km 15 + 146” ,
- modernizację Gminnej Oczyszczalni Ścieków w Stolnie,
- budowę świetlicy wiejskiej w Oborach,
- budowę sieci wodociągowej i sieci kanalizacyjnej w miejscowości Grubno oraz budowę przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie Gminy Stolno,
- Infostradę Kujaw i Pomorza,
- wykonanie mikroinstalacji fotowoltaicznych na budynkach użyteczności publicznej oraz budynkach mieszkalnych w Gminie Stolno,
- cyberbezpieczeństwo w Urzędzie Gminy Stolno,
- przebudowę i rozbudowę Stacji Uzdatniania Wody w Grubnie,
- przebudowę drogi gminnej nr 060245C w Pilewicach,
- przebudowę drogi gminnej nr 060219C w Rybieńcu,
- przebudowę drogi gminnej nr 060213C Małe-Czyste -Nałęcz,
- przebudowę drogi gminnej nr 060201C Grubno-Rybieńiec,
- Przebudowę drogi gminnej nr 06236C w Robakowie.

Każdorazowo dokonując zmian wieloletniej prognozy finansowej Gminy Stolno zastrzega się, że w przypadku nie przyznania środków przeznaczonych na inwestycje nastąpi unieważnienie odpowiednich postępowań o zamówienie publiczne.

W dokumencie ujęto również przedsięwzięcia realizowane i planowane do realizacji przy finansowaniu środkami własnymi:

- przebudowę boiska treningowego w miejscowości Wabcz,

- zakup pojazdu ratowniczo-gaśniczego dla OSP w Rybieńcu.

Reasumując prognozowany poziom wydatków Gminy w projekcie WPF 2021 - 2030 zapewnia spłatę zadłużenia Gminy przy zagwarantowaniu środków na finansowanie inwestycji prorozwojowych, jednakże przy założeniu stabilności finansowej w okresie pogorszonej koniunktury gospodarczej.

III. Deficyt

Deficyt budżetu w 2021 r. w wysokości - 3.192.106,36 zł oraz w 2022 r. w wysokości 1.001.643,47 zł jest odzwierciedleniem skutku planowanego do realizacji programu inwestycyjnego w związku z zaangażowaniem w finansowanie inwestycji środków zwrotnych. Planowana nadwyżka budżetowa w latach 2022 – 2030 odpowiada planowanej spłacie zobowiązań dłużnych.

IV. Przychody

Prognoza przychodów jest kolejnym elementem Wieloletniej Prognozy Finansowej warunkującym poziom przyszłych nakładów ponoszonych przez Gminę Stolno. W ramach przychodów Gminy Stolno planuje się środki:

- z tytułu nowo zaciąganego długu,
- na spłatę wcześniej zaciągniętych kredytów i pożyczek.

Deficyt budżetu w 2021 r. oraz wcześniej zaciągnięte zobowiązania dłużne determinują wysokość nowo zaciąganego długu - w przypadku Gminy Stolno stanowiącą kwotę pożyczek i kredytów.

Zgodnie z Prognozą obciążenie budżetu nowo zaciąganymi pożyczkami i kredytami przypada na :

- 2021 r. w wysokości 1.550.000,00 zł (tj. na poziomie znacząco niższym od zakładanego poziomu na 2021 rok w wysokości 2.080.000,00 zł) w związku z przygotowaniem do realizacji nowych przedsięwzięć inwestycyjnych,
- 2022 r. w wysokości 2.031.643,47 zł w związku ze spłatą wcześniej zaciągniętych kredytów i pożyczek oraz z kontynuacją realizacji przedsięwzięć inwestycyjnych,
- 2023 r. w wysokości 572.781,00 zł w związku ze spłatą wcześniej zaciągniętych kredytów i pożyczek.

Zaciąganie nowych zobowiązań dłużnych prognozuje się tylko w latach 2021 - 2023. Planowany w ramach Prognozy okres spłaty nowo zaciąganych pożyczek i kredytów **nie przekracza okresu 10 lat** zgodnie z korzystniejszymi warunkami ofert kredytowych dla

sektora samorządowego wybranych banków: Bank Gospodarstwa Krajowego, NICOLAUS Bank w Toruniu oraz w zgodności z aktualnymi zasadami udzielania pożyczek z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu.

Prognozowane w ramach przychodów środki zwrotne korygowane będą wolnymi środkami na rachunku bieżącym wynikającymi z rozliczeń kredytów i pożyczek z lat ubiegłych, ustalonymi na podstawie bilansu za rok poprzedzający, a także od 2023 r. dochodami z nowej tzw. subwencji rozwojowej wprowadzonej ustawą z dnia 14 października 2021 r. o zmianie dochodów jednostek samorządu terytorialnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2021 r. poz. 1927).

Dotychczas w finansach Gminy Stolno nie wystąpiły i nie planuje się zobowiązań dotyczących umów sprzedaży w ratach i umów nienazwanych.

V. Rozchody

W ramach rozchodów planuje się spłaty zaciągniętego długu oraz planowanego do zaciągnięcia w okresie wieloletniej prognozy finansowej. Na zmniejszenie ostatnich spłat rat kapitałowych zaplanowanych pożyczek z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki w Toruniu mogą oddziaływać ich częściowe umorzenia udzielane przez Fundusz zgodnie z Zasadami Udzielania Pomocy Finansowej ze Środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu zatwierdzanymi uchwałą Rady Nadzorczej Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu.

Zgodnie z Prognozą zasadniczy ciężar ograniczenia długu przypada na 2021r. i 2022r. Począwszy od 2023 r. następuje bezpieczny, równowmierny rozkład spłat zobowiązań Gminy. Wykup zadłużenia nastąpi w 2030 r.

VI. Dług

Okres prognozy długu Gminy Stolno zostaje wyznaczony zgodnie z najdłuższym okresem wykupu zobowiązań dłużnych tj. do 2030 r.

Prezentowana prognoza zadłużenia przekłada się na program przedsięwzięć inwestycyjnych Gminy Stolno w latach 2021 - 2030. Maksymalny poziom zadłużenia, osiągający wartość 5.214.424,11 zł (tj. na poziomie niższym od pierwotnie zakładanego na 2021 rok w wysokości 6.526.548,67 zł) przypada na 2022 r. W kolejnych latach planuje

się stały spadek wartości długu aż do jego całkowitego wygaśnięcia w 2030 r.

Ze względu na szeroki program inwestycyjny należy zasygnalizować dużą częstotliwość korekt finansowania potrzeb pożyczkowo/kredytowych w najbliższych latach w następstwie zmian wprowadzanych w projektach inwestycyjnych. Może też na przykład wystąpić skoncentrowanie płatności w krótkim czasie zarówno wydatkowych jak i dochodowych z tytułu refundacji środków zagranicznych. Ponadto duża zmienność parametrów finansowych oraz ewentualny wzrost kosztów inwestycji mogą generować ryzyko zwiększania nowo-zaciąganego długu. Najważniejsza jest jednak konieczność dostosowania długu w perspektywie wieloletniej do wymogów zaktualizowanych reguł fiskalnych dotyczących relacji z art. 242 – 244 ustawy o finansach publicznych.